Covid-19 Belirsizli?e Tahammülsüzlük Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Covid-19 Belirsizli?e Tahammülsüzlük Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19374

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Covid-19 Belirsizli?e Tahammülsüzlük Ölçe?i, küresel **COVID-19** pandemisi döneminde bireylerin belirsizli?e kar?? gösterdi?i tepkileri ve tahammülsüzlük düzeylerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? psikometrik bir araçt?r. Ölçek geli?tirme çal??mas? sonucunda, geçerlik ve güvenirlik analizleri yüksek düzeyde tutarl?l?k gösteren tek boyutlu bir yap? ortaya koymu?tur. Bu ölçek, pandeminin getirdi?i öngörülemezlik ortam?nda bireylerin psikolojik adaptasyon düzeylerini ve belirsizlikle ba?a ç?kma e?ilimlerini de?erlendirmek için önemli bir kaynak sa?lamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Belirsizli?e Tahammülsüzlük, **COVID-19**, Ölçek Geli?tirme, Psikometrik Özellikler, Faktör Analizi, ?ç Tutarl?l?k, Salg?n Stresi.

Yazarlar

Z. B?y?k, A. S. Acar, T. Kabaa??l

Amaç

Ölçe?in temel amac?, **COVID-19** salg?n? gibi ola?anüstü ve yüksek düzeyde belirsizlik içeren bir kriz döneminin yaratt??? psikolojik stres ve kayg?n?n, bireylerin belirsizli?e tahammülsüzlük e?ilimi üzerindeki etkilerini ölçmektir. Bu ölçek, mevcut uluslararas? belirsizli?e tahammülsüzlük ölçeklerinin pandemiye özgü ba?lam?n? yakalamadaki eksikli?ini gidermek üzere tasarlanm??t?r.

Geli?tirilen bu araç sayesinde, klinisyenler ve ara?t?rmac?lar, pandeminin neden oldu?u belirsizlik kar??s?nda hangi bireylerin daha fazla risk alt?nda oldu?unu belirleyebilir ve bu do?rultuda önleyici veya müdahale edici psikososyal destek programlar? geli?tirebilirler. Ölçek, özellikle sosyal bilimler alan?nda **pandemi psikolojisi** çal??malar?na katk? sa?lamay? hedeflemektedir.

Yap?

Ölçek, psikolojideki temel yap?lardan biri olan **Belirsizli?e Tahammülsüzlük** (BT) yap?s?n? ölçmektedir, ancak bunu spesifik olarak **COVID-19** salg?n? ba?lam?na adapte etmi?tir. Belirsizli?e tahammülsüzlük, belirsiz durumlar?n varl???n? veya potansiyelini tolere edememe, bu durumlar? tehdit edici olarak alg?lama ve bunlardan kaç?nma e?ilimi olarak tan?mlan?r.

Yap?lan analizler sonucunda ölçe?in **tek boyutlu** bir yap? sergiledi?i görülmü?tür. Bu tek boyut, bireylerin **COVID-19** salg?n?na özgü gelece?e dair endi?eleri, sa?l?k riskleri ve sosyal k?s?tlamalar gibi belirsiz durumlara kar?? gösterdikleri genel tahammülsüzlük düzeyini yans?tmaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?ini belirlemek amac?yla hem **Aç?mlay?c? Faktör Analizi** (AFA) hem de **Do?rulay?c? Faktör Analizi** (DFA) uygulanm??t?r. AFA öncesinde veri setinin faktör analizi için uygunlu?unu de?erlendirmek amac?yla **KMO** (Kaiser-Meyer-Olkin) ve Bartlett testleri yap?lm??t?r.

Elde edilen sonuçlar ölçe?in güçlü bir yap?sal geçerli?e sahip oldu?unu göstermektedir:

KMO De?eri: .956 olarak hesaplanm??t?r. Bu de?er, literatürde kabul gören 0.50 ve üstü de?erlerin çok üzerinde olup, verilerin faktör analizi için mükemmel düzeyde uygun oldu?unu göstermektedir.
Bartlett's Testi: 3502.318 ($p<0.05$) de?eri anlaml? bulunmu?tur, bu da verilerin normal da??ld???n? ve analizin uygun oldu?unu teyit etmektedir.
Aç?klanan Varyans: Tek faktörlü yap?, toplam varyans?n **%56,978**'ini aç?klamaktad?r. Sosyal bilimler çal??malar? için %40 ve üzeri kabul edilebilir bir s?n?r oldu?undan, ölçe?in aç?klanan varyans oran? oldukça yüksektir.
Madde Elemesi ve Yük De?erleri: AFA s?ras?nda madde kararl?l???n? sa?lamak için 0.50 ve 0.60 alt?nda madde yüküne sahip maddeler elenmi? ve sonuçta 19 maddelik tek boyutlu bir yap?ya ula??lm??t?r. DFA, bu tek faktörlü yap?y? do?rulam?? ve tüm madde yük de?erlerinin kabul edilebilir düzeyde oldu?unu göstermi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik (iç tutarl?l?k) düzeyi, **Cronbach's Alpha** katsay?s? kullan?larak de?erlendirilmi?tir. ?ç tutarl?l?k, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ne kadar tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Yap?lan analizler sonucunda **Covid-19 Belirsizli?e Tahammülsüzlük Ölçe?i** için Cronbach's Alpha iç tutarl?l?k katsay?s? **.957** olarak elde edilmi?tir. Bu de?er, sosyal bilimler ara?t?rmalar? için genellikle kabul edilen alt s?n?r olan 0.81'in (Ya?ar, 2014) oldukça üzerindedir. Bu yüksek katsay?, ölçe?in maddeleri aras?nda yüksek seviyede tutarl?l?k oldu?unu ve ölçe?in son derece güvenilir bir ölçüm arac? oldu?unu kan?tlamaktad?r.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal bütünlü?ünü ortaya koymak amac?yla iki a?amal? bir faktör analizi süreci izlenmi?tir. ?lk olarak uygulanan **Aç?mlay?c? Faktör Analizi** (AFA), maddelerin birbiriyle ili?kilerini inceleyerek tek boyutlu bir yap?n?n ipuçlar?n? vermi?tir. Madde yük de?erlerinin yüksek tutulmas? (0.60 ve alt?n?n elenmesi) madde kararl?l???n? peki?tirmi?tir.

AFA sonucunda elde edilen 1 boyutlu, 19 maddeli yap?, ikinci a?amada **Do?rulay?c? Faktör**

ARABPSYCHOLOGY.COM

Analizi (DFA) ile test edilmi?tir. DFA diyagram?, tek faktörlü yap?n?n model uyumunun iyi oldu?unu ve faktördeki maddelerin beklenen yap? içinde birle?ti?ini teyit etmi?tir. Bu sonuçlar, ölçe?in teorik olarak varsay?lan tek boyutlu yap?s?n?n ampirik olarak do?ruland???n? göstermektedir.

Ölçme Arac?

Test Türü: Geli?tirme

Format: 5'li Likert Tipi Derecelendirme (1= Beni hiç yans?tm?yor - 5= Beni tamamen yans?t?yor)

Maddeler: 19 Madde

Boyut Say?s?: 1 Boyut (Tek Faktörlü)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genel Yeti?kin Popülasyonu

Ya? Grubu: Yeti?kin

Popülasyon Detaylar?: COVID-19 pandemisi döneminde belirsizli?e yönelik tepkileri ölçmek amac?yla test edilmi?tir.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Ölçe?i

Anahtar Kelimeler

Tek Boyutlu Ölçek, Likert Tipi, Psikometri, Cronbach's Alpha, KMO, Salg?n Hastal?klar, ?ç Tutarl?l?k.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Ahmet Salih ACAR

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Ba?lant? E-posta Adresi: acarahmetsalihh@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2021

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler ve Ücret: Kullan?m izinleri ve ücret bilgileri için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçe?in orijinal sunum bildirisine ait kaynak kitaba a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: artvincovidcongress.org.

Ölçe?e ait orijinal PDF dosyas? buradan indirilebilir: covid-19-belirsizlige-tahammulsuzluk-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

B?y?k, Z., Acar, A. S., ve Kabaa??l, T. (2021, 21-23 Haziran). *Covid-19 Belirsizli?e Tahammülsüzlük Ölçe?i* . Uluslararas? Covid-19 Kongresi E?itimde Yeni Normlar-II,, Artvin, Türkiye.

Ya?ar, M. (2014). (Güvenirlik analizinde referans olarak gösterilmi?tir.)

Covid-19 Belirsizli?e Tahammülsüzlük Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte bulunmamaktad?r. Ölçek, geçerlik ve güvenirlik analizleri sonucunda 19 maddeden olu?maktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM